

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб
навчальний рік 2025/2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Хоспісна допомога
(назва навчальної дисципліни)

Нормативний освітній компонент

Форма здбуття освіти – очна

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

ОПП «Соціальна робота»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

курс 4

Силабус освітнього компоненту
затверджено на засіданні кафедри загальної
практики – сімейної медицини та
внутрішніх хвороб

Протокол від
«26» серпня 2022 року № 8

Завідувач кафедри

проф. Пасієшвілі Л.М.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
“ ” серпня 2022 року №

Голова

(прізвище та ініціали)

Розробники силабусу:

Пасієшвілі Л.М., зав. кафедри загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб, професор, доктор медичних наук

В'юн Т.І., асистент кафедри загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб, доцент, кандидат медичних наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

В'юн Тетяна Іванівна, асистент, доктор філософії, фахівець з загальної практики – сімейної медицини.

Корпоративна пошта викладача:

ti.viun@knu.edu.ua

Литвиненко І.Ф., асистент кафедри загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб.

Корпоративна пошта викладача:

if.lytvynenko@knu.edu.ua

Консультації проводяться на кафедрі загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб (в ННМК «Університетська клініка» ХНМУ) за адресою м. Харків, вул. Олександра Шпейєра, 4 за графіком.

Локація: 61157, м. Харків, вул. Олександра Шпейєра, 4.

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Хоспісна допомога» складена відповідно до Освітньо-професійної програми «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота».

Опис освітнього компоненту (анотація). Згідно з навчальним планом програма для 4 курсу обсягом 180 годин складається з 20 годин лекційних, 80 годин практичних занять та 80 годин самостійної роботи студентів, присвячених вивченню основних питань паліативної та хоспісної допомоги, комплексу медичних втручань, спрямованих на позбавлення від болю і полегшення інших тяжких проявів захворювання - фізичних, психологічних і духовних, з метою поліпшення якості життя інкурабельних пацієнтів.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Хоспісна допомога» є комплекс медичних втручань, спрямованих на позбавлення від болю і полегшення інших тяжких проявів захворювання - фізичних, психологічних і духовних, з метою поліпшення якості життя інкурабельних пацієнтів.

Міждисциплінарні зв'язки. Анатомія, фізіологія, патологічна анатомія, хірургія, онкологія, медична психологія, психіатрія, геронтологія, педіатрія.

Пререквізити дисципліни.

«Хоспісна допомога» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами шкільної анатомії, медико-соціальних основ здоров'я, загальної та вікової психології, соціальної психології, основи медичних знань.

Постреквізити дисципліни.

«Хоспісна допомога» як навчальна дисципліна є базисом для набуття подальших знань та практичних навичок у роботі соціального робітника.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4205>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту «Хоспісна допомога» є отримання студентами знань про паліативну медичну допомогу як комплекс медичних втручань, спрямованих на позбавлення від болю і полегшення інших тяжких проявів захворювання - фізичних, психологічних і духовних, з метою поліпшення якості життя інкурабельних пацієнтів; набуття знань щодо основ законодавства України у сфері соціального захисту та надання соціальних послуг.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розгляд концепції і принципів паліативної медичної допомоги;
- розкриття принципів лікування хронічного болю і моніторингу його ефективності і безпеки;
- опис особливостей комунікацій з клієнтами, родичами і найближчим оточенням;
- розгляд методології паліативної медичної допомоги хворим з онкологічними та неонкологічними прогресуючими хронічними захворюваннями (ІХС, ХОЗЛ та ін.);
- аналіз етичних і правових проблем пов'язаних з невиліковними хворими;
- ознайомлення з практикою роботи хоспісів.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПІ та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральна: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі сімейної медицини та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
5. Здатність планувати та управляти часом.
6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові):

1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.
3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.
6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.
8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.
14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- 8
17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.
20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

26. Орієнтуватися в базових питаннях фізіології та анатомії людини.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

У результаті вивчення освітнього компоненту студент повинен знати:

основні критерії та показники здоров'я і нездоров'я;

норми здорового способу життя;

принципи боротьби зі стресом в соціумі;

основні принципи надання медичної (некваліфікованої) допомоги;

основні поняття про інфекційні та неінфекційні хвороби та методи їх профілактики і діагностики;

основи догляду за хворими з позиції соціального робітника;

основи законордавства України у сфері соціального захисту та надання соціальних послуг.

У результаті вивчення освітнього компоненту студент повинен вміти:

самостійно поповнювати знання, які стосуються збереження, зміцненню та відновленню здоров'я індивіда та соціума;

застосовувати знання з дисципліни основи медичних знань у практичних ситуаціях;

здійснювати валеологічне виховання;

враховувати індивідуальні і вікові особливості фізіології людини в соціальній роботі;

аналізувати та інтерпретувати дані медичної документації про стан здоров'я;

надавати долікарську медичну допомогу при травмах і пошкодженнях, екстрених терапевтичних станах, що вимагають невідкладної допомоги.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформація про дисципліну

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 23 «Соціальна робота»	Нормативна
Загальна кількість годин - 180	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр

		8-й
		Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		80 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		80 год.
		Індивідуальні завдання: 0
		год.
		Вид контролю: диференційний залік
Годин для очної форми навчання: аудиторних – 100 самостійної роботи студента – 80	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи паліативної медицини і концепція паліативної медичної допомоги. Основні методи паліативної медицини. Організація та види паліативної медичної допомоги. Основні підходи до соціальної роботи у сфері паліативної та хоспісної допомоги.	6
2	Хоспісна медицина. Особливості структури та функціонування хоспісів. Порядок надання хоспісної допомоги в амбулаторних умовах. Догляд за хворими на дому.	6
3	Типові клінічні симптоми в паліативній та хоспісній медицині. Психологічні, етичні та правові аспекти взаємин з невиліковним хворим.	8
Всього лекційних годин		20

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи паліативної медицини і концепція паліативної медичної допомоги. Основні методи паліативної медицини. Основні підходи до соціальної роботи у сфері паліативної та хоспісної допомоги. Організація та види паліативної медичної допомоги. Основні підходи до соціальної роботи у сфері паліативної та хоспісної допомоги.	8
2	Хоспісна медицина. Особливості структури та функціонування хоспісів. Порядок надання хоспісної допомоги в амбулаторних умовах. Догляд за хворими на дому.	8

3	Типові клінічні симптоми в паліативній та хоспісній медицині. Психологічні, етичні та правові аспекти взаємин з невиліковним хворим.	6
4	Больовий синдром у паліативній медицині. Лікарські засоби для контролю больового синдрому.	8
5	Паліативна медична допомога при основних неонкологічних захворюваннях (хвороби терапевтичного профілю).	10
6	Паліативна медична допомога при основних неонкологічних захворюваннях (хвороби хірургічного профілю, захворювання опорно-рухового апарату).	10
7	Паліативна медична допомога при основних неонкологічних захворюваннях (ВІЛ/СНІД, хвороби нервової системи і порушень психіки).	10
8	Паліативна медична допомога при основних онкологічних захворюваннях.	10
9	Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам літнього віку.	10
Всього годин практичних занять		80

2.2.5. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи паліативної медицини і концепція паліативної медичної допомоги. Основні методи паліативної медицини. Організація та види паліативної медичної допомоги. Основні підходи до соціальної роботи у сфері паліативної та хоспісної допомоги.	8
2	Хоспісна медицина. Особливості структури та функціонування хоспісів. Порядок надання хоспісної допомоги в амбулаторних умовах. Догляд за хворими на дому.	8
3	Типові клінічні симптоми в паліативній та хоспісній медицині. Психологічні, етичні та правові аспекти взаємин з невиліковним хворим.	8
4	Організація соціально-психологічної допомоги хворим на туберкульоз.	8
5	Лікарські засоби ад'ювантної дії. Загальна характеристика застосування ад'ювантних ЛЗ у паліативній та хоспісній медицині. Основні класи ад'ювантних ЛЗ, що застосовуються в паліативній та хоспісній медицині.	10
6	Психологічні і психотерапевтичні аспекти паліативної та хоспісної допомоги. Психологічні аспекти термінального періоду життя. Депресія у паліативних пацієнтів. Порушення сну/безсоння.	8

7	Надання паліативної допомоги дітям: клінічні, біоетичні та організаційні проблеми.	10
8	Етичні і духовні аспекти паліативної та хоспісної допомоги. Ключові етапи надання інформації (неприємних новин, невиліковного діагнозу, несприятливого прогнозу) пацієнтові та його родині.	10
9	Організаційні і нормативно-правові принципи надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні.	10
Всього годин		80

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій.

Методи контролю:

поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; реферати; виступ на задану тему.

підсумковий контроль: диференційований залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкція з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті».

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Для допуску до диференційованого заліку студент має отримати від 70 до 120 балів. Оцінювання знань при проведенні диференційованого заліку проводиться за таблицею 2.

Таблиця 2

**Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок,
представлених в одному білеті**

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час диференційованого заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та диференційованого заліку становить від min – 120 до max – 200. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці 3.

Таблиця 3

**Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою,
чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS**

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре

130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Таблиця 4

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з дисциплін**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та

	протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові заняття та диференційований залік. Студентам, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка F_x, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку, але не склали його. Оцінка F виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку.

Правила оскарження оцінки

Студент може оскаржити поточну оцінку кафедральній апеляційній комісії у складі зав. кафедри, викладача та професора або доцента кафедри.

Згідно до чинного «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачі освіти ХНМУ» студент може оскаржити оцінку диференційованого заліку шляхом подання заяви до свого деканату не пізніше наступного дня після оголошення оцінки з наступним перескладанням диференційованого заліку апеляційній комісії.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни – дотримання вимог, встановлених чинним законодавством України, правил ХНМУ, загальних норм етики.

Відвідування занять та поведінка - неприпустимість пропусків, запізень, дотримання норм деонтології.

Політика щодо академічної доброчесності – суворе дотримання академічної доброчесності.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами – індивідуальний підхід до студентів у межах вимог навчальної програми.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни – виконання вимог навчальної програми, отримання достатньої кількості балів.

Заохочення та стягнення – для отримання додаткових знань з сімейної медицини студенти можуть приймати участь у роботі СНТ кафедри.

Техніка безпеки – необхідність дотримання правил безпеки.

Порядок інформування про зміни у силабусі - інформування про зміни у силабусі здійснюється через офіційний сайт ХНМУ.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Згідно до «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного медичного університету» в ХНМУ впроваджено систему академічної доброчесності з метою підтримки ідеї доброчесності та гідних взаємин між учасниками академічного процесу; пропагування важливості академічної доброчесності; вирішених питань щодо підняття якості вищої освіти; сприяння

розвитку позитивної репутації; підвищення рейтингу викладачів та конкурентоспроможності випускників університету; розвитку навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізації самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Паліативна та хоспісна допомога: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів ... / Ю. В. Вороненко [та ін.] ; ред.: Ю. В. Вороненко , Ю. І. Губський ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика. - Вінниця : Нова Кн., 2017. - 385 с. : табл., іл.
2. Вороненко Ю.В., Проданчук М. Г., Гойда Н. Г., Латишев Є.Є., Михальчук В.М. Сучасні напрямки менеджменту в охороні здоров'я - К.: « Медицина України», 2015. – 335 с.
3. Губський Ю. І. Фармакотерапія в паліативній та хоспісній медицині. Клінічні, фармацевтичні та медико-правові аспекти /Ю. І. Губський, М. К. Хобзей. – К. : Здоров'я, 2011. – 351 с.

Допоміжна

1. Вороненко Ю. В. Створення системи паліативної та хоспісної допомоги в умовах реформування охорони здоров'я в Україні: медичні та соціальні аспекти / Ю. В. Вороненко, Ю. І. Губський, А. В. Царенко // Наука і практика. Міжвідомчий медичний журна. – 2014. – №1 (2). – С. 63–75.
2. Вороненко Ю. В., Губський Ю. І., Царенко А. В. Створення системи паліативної і хоспісної допомоги в умовах реформування охорони здоров'я в Україні: медичні та соціальні аспекти // Наука і практика: міжвідомчий мед. журна. 2014. № 1 (2). С. 66.
3. Губський Ю. І. Інституціональні питання стану та перспектив надання паліативної медичної допомоги в Україні: соціальні, медико-правові та клініко-фармацевтичні аспекти / Ю. І. Губський // Реабілітація та паліативна медицина. – 2015. – Т.1, № 1 (1). – С. 20–26.
4. ВОЗ. Паллиативная помощь / под ред. E. Davies, I. J. Higginson. – ЕРБ ВОЗ, 2005. – 32с.
5. ВОЗ. Укрепление паллиативной медицинской помощи в качестве одного из компонентов комплексного лечения на протяжении всего жизненного цикла // Резолюция шестьдесят седьмой сессии Всемирной Ассамблеи Здравоохранения (А67/31. 4 апреля 2014 г.). – Женева : ВОЗ, 2014. – 11 с.
6. Oxford Textbook of Palliative Medicine / D. Doyle, G. Hanks, N. Cherny, K. Calman (eds). Third edition Oxford University Press, 2005, 1280 pp.

16. Інформаційні ресурси

1. Паліативна допомога в Україні // Українська ліга розвитку паліативної та хоспісної допомоги : веб-сайт. 2017. 22 лют. Шлях доступу: <http://ligalife.com.ua/208>

2. Про організацію паліативної допомоги в Україні: Наказ МОЗ України від 04.06.2020 № 1308 [Електронний ресурс]. – Шлях доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#n92>
3. Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду: наказ міністерства соціальної політики в Україні від 29.01.2016 № 58 [Електронний ресурс]. – Шлях доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16#Text>
4. <http://libr.knmu.edu.ua> - сайт наукової бібліотеки ХНМУ
5. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка
6. <http://www.moz.gov.ua> – сайт МОЗ України

Посилання на сторінку освітнього компоненту MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4205>